در «قفسه‌کتاب» جام‌جم بخوانید
تدارک برای زنگ کتاب‌خواری

رحلت کریمه اهل بیت علیهاالسلام، حضرت فاطمه معصومه علیهاالسلام را تسلیت می‌گوییم

ایران - سوریه؛ دیداری که این بار دلهره ندارد
یک قدم مانده به قطر

جام‌جم

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

www.jamejamdaily.ir

سه‌شنبه ۲۵ آبان ۱۴۰۰ | ۱۰ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست و دوم - شماره ۶۰۸۰ | استان تهران و البرز ۳۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۰۰۰ تومان | Tuesday - November 16, 2021

۴

افزایش سرسام‌آور قیمت زمین و هزینه ساخت، باعث شده آپارتمان‌سازی در پایتخت دیگر رونق سابق را نداشته باشد

ساخت‌وساز در تهران دیگر نمی‌ارزد

۳

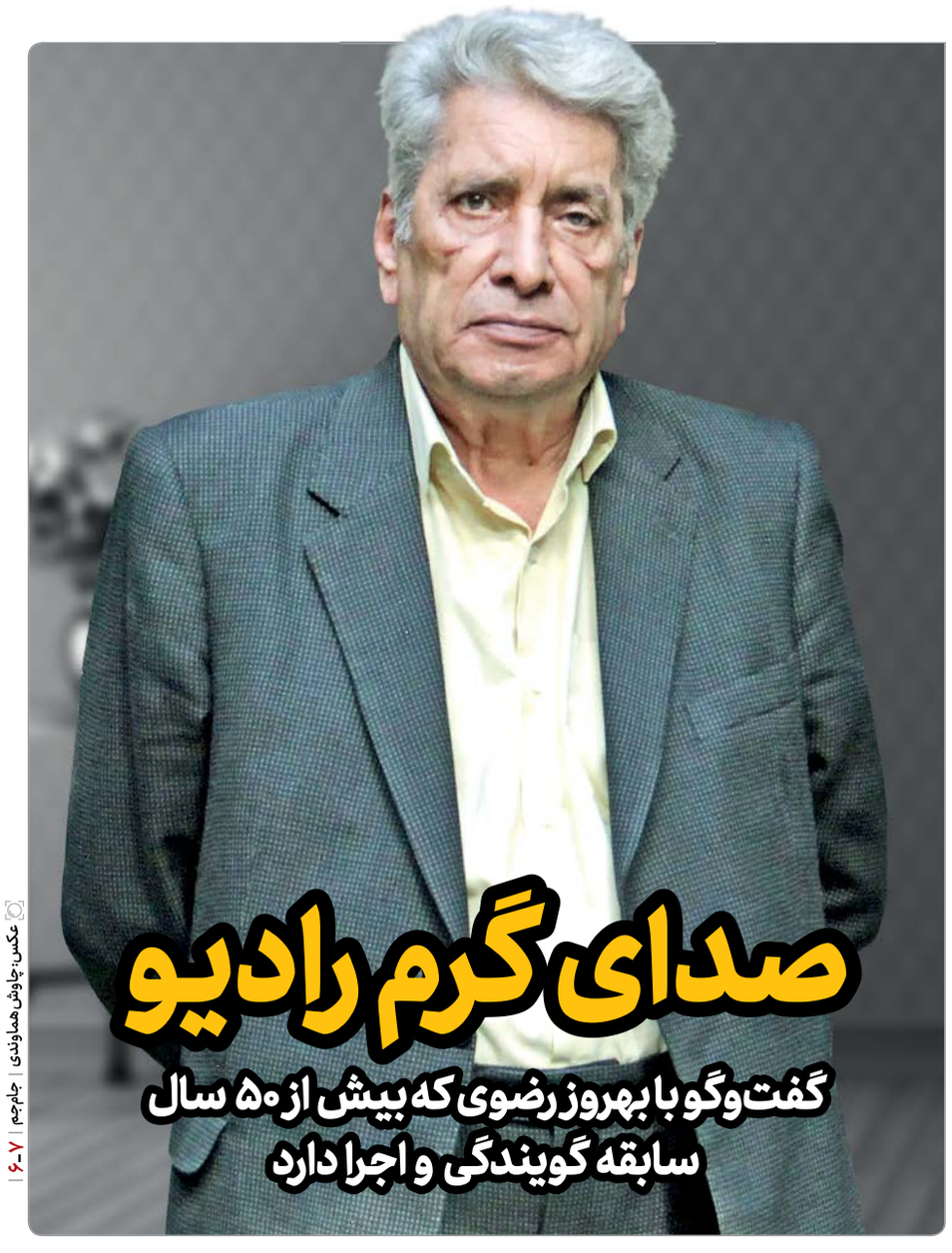

عکس: جاوش همایوندی | جام‌جم

صدای گرم رادیو

گفت‌وگو با بهروز رضوی که بیش از ۵۰ سال سابقه گویندگی و اجرا دارد

۶-۷

ویژه‌ها

گفت‌وگو با احمد کاظمی، کارشناس مسائل قفقاز و اوراسیا درباره سفر چاوش اوغلو به تهران

انتظار ایران از ترکیه، رعایت حسن همجواری است

۲

تحلیل رهنمودهای رهبری به شورای‌عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با کارشناسان و هنرمندان

نخبگان؛ معماران ایجاد زیرساخت‌های تمدنی

رهبر معظم انقلاب اسلامی در حکم انتصاب اعضای شورای‌عالی انقلاب فرهنگی، محورهای مهمی را برای مأموریت‌های این شورا که قرارگاه فرهنگی کشور محسوب می‌شود، تعیین کردند. گروه فرهنگی جام‌جم به منظور تبیین و تحلیل این رهنمودها در گفت‌وگو با گروهی از اهالی فرهنگ و هنر، از آنان درباره برداشت‌های خود از مأموریت‌های آینده این شورا و انتظارات‌شان از این شورا پرسیده است...

۱۰-۱۱

گفت‌وگوی «کافه میرداماد» با سیدمحمدجواد شرافت، شاعر آیینی در سالروز وفات حضرت معصومه علیهاالسلام

شکوه خواهر و برادری

۲۰

بیشتر بخوانید

۶۵ هزار کهنه‌سرباز آمریکایی طی ۱۰ سال اخیر به دلیل معضلات روحی خودکشی کرده‌اند

تاریخ انقضای قهرمانان پوشالی

۸

در ۶ ماهه اول امسال مرگ‌های ناشی از مصرف موادمخدر، ۶/۵ درصد رشد داشته است

رشد معنی‌دار مرگ‌های افیونی

۱۸

درباره دکتر ایمان افتخاری، نخبه ریاضی کشور و عضو جوان شورای‌عالی انقلاب فرهنگی

مسافری از هاروارد

۱۲

پیشنهادهایی به وزیر میراث فرهنگی برای توقف روند نابودی آثار باستانی و پر قدمت

میراث تاریخی رو به احتضار را دریابید

۱۶

یادداشت

خوش‌عهدی ایران در برجام

فداحسین مالکی

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی

با توجه به سفر وزیر خارجه ترکیه به تهران چند نکته حائز اهمیت است؛ روابط جمهوری اسلامی با کشورهای همسایه به‌ویژه کشورهای قدرتمند همسایه که دارای موقعیت‌های خاص تجاری، اقتصادی و سیاسی هستند مانند ترکیه یک رابطه تعریف شده است و بر اساس معیارهای فرهنگی و تمدنی دو کشور گره می‌خورد؛ روابط ایران و ترکیه منهای برخی فراز و نشیب‌هایی که در روابط خود داشته‌ایم همیشه مثبت بوده و دو ملت در کنار یکدیگر بوده‌اند. این‌که هر از گاهی برخی شیطنت‌ها یا ماجراجویی‌هایی توسط اسرائیل و آمریکا در منطقه صورت می‌گیرد تا بخواهند بین کشورهای همسایه ایران از جمله ترکیه، آذربایجان و پاکستان اختلاف ایجاد کنند، آب در هاون کوبیدن است؛ چراکه هیچ‌گاه این ملت‌ها در مقابل یکدیگر قرار نمی‌گیرند و نکته دوم که جایگاه قدرتمند جمهوری اسلامی ایران را نشان می‌دهد، برگزاری مانورهایی است که توسط ارتش و سپاه یا جداگانه انجام شد؛ البته این مانورها تهدیدی برای ترکیه و آذربایجان نبوده و نخواهد بود بلکه تهدیدی علیه شیطنت صهیونیست‌هاست که مترصد ایجاد اختلاف بین کشورهای همسایه با ایران بوده‌اند. از سوی دیگر ایران روابط تجاری- اقتصادی فوق‌العاده‌ای با ترکیه دارد که این موضوع در روابط دو کشور بسیار تاثیرگذار است از این رو ما از ارتقای این روابط و حضور رئیس جمهور ترکیه در ایران استقبال می‌کنیم و امیدواریم این روابط بتواند خط بطلان بر شیطنت صهیونیست‌ها در شمال غرب کشورمان باشد. در مجموع به نظر می‌رسد فصل جدیدی در روابط تهران- آنکارا در حال گشوده‌شدن است، تحلیل آنکارا درباره موضع ایران در برجام یک واقعیت انکارناپذیر است و می‌تواند موضع خیلی از کشورهای منطقه باشد؛ چراکه ایران در برجام خوش‌عهدی انجام داد اما آمریکا بدعهدی کرد و از این قرارداد خارج شد و حالا باید پاسخگو باشد. البته آمریکایی‌ها انتظار ندارند که ترک‌ها چنین موضعگیری‌ای به نفع جمهوری اسلامی داشته باشند و کفه ترازو را برای ایران سنگین‌تر کنند. بنابراین موضع اخیر وزیر خارجه ترکیه در خصوص بازگشت آمریکا به برجام و رفع تحریم‌های ظالمانه بسیار مهم بود و سفر این مقام ترکیه در شرایط فعلی منطقه بسیار حائز اهمیت و مثبت است.

فرهنگ

نیاز به حرکت جدی در راهبری فرهنگی

عبدالرحیم سعیدی‌راد

شاعر

در یک تعریف عام، فرهنگ هر کشور و مردمی شامل کلیه رسوم، باورها، اخلاق و عادات، زبان، هنر و حتی اندیشه‌های دینی، سیاسی و فرهنگی یک ملت را شامل می‌شود.

مطبوعات، کتاب، صداوسیما، سینما و دیگر رسانه‌های جمعی و فضاهای مجازی همه بستری هستند تا فرهنگ را به جامعه خودی یا به دیگر جوامع منتقل می‌کنند و به‌صورت ماتریسی یادآوری می‌کنند خط‌کش فرهنگ و هویت فرهنگی به این صورت باید باشد. هر ملتی دارای ذخیره‌های فرهنگی است که نسبت به عمر و قدمت آن ملت، قوام و پیوستگی افراد و نسل‌های آن ملت را با هم نشان می‌دهد و چیزهایی که شاید به نظر ساده قلمداد شوند؛ مانند نوع و نحوه خوردن و آشامیدن، لباس پوشیدن، زبان و شیوه حرف زدن، نامگذاری خیابان‌ها و اماکن، چگونگی آداب و معاشرت و... همگی کم یا زیاد در فرهنگ جامعه جای دارند و اتفاقا از جایگاه والایی برخوردارند به نحوی که رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: شاکله و آرایش عمومی فرهنگ در همه بخش‌های گسترده آن، نیازمند نظم و محتوای انقلابی است.

در شرایط فعلی جامعه که از هر سو توفان اطلاعات در گوشی‌های تلفن‌همراه در حال وزیدن است و انواع و اقسام مدل‌های لباس، زبان، عادات و باورهای مردم را یا به تعبیری روشن‌تر هویت ملی ما را نشانه رفته است نیاز به یک حرکت جدی در مدیریت فرهنگی بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. نظم دادن به این فرهنگ که از همه جهات مورد هجمه واقع شده است، نیازمند یک مدیریت واحد است که همانند رهبر ارکستر، همه اجزای فرهنگ عمومی جامعه باید از سوی یک مجموعه فرهنگی مشخص، رهبری شود تا هم نظم پیدا کند و هم بتواند به مرور زمان روح و محتوای انقلابی را در کالبد جامعه به جریان بیندازد. امید است شورای‌عالی انقلاب فرهنگی که برای یک دوره جدید چهارساله منصوب شده‌اند بتوانند به این مهم دست یابند.

نجباء: داعش به پشتوانه اشغالگران به تحرکات خود افزوده است

شیخ اکرم الکعبی، دبیرکل مقاومت اسلامی نُجَبای عراق تشدید اقدامات مجرمانه تروریست‌های داعشی در شرایط حساس فعلی عراق را به پشتوانه اشغالگران دانست و آن را دلیل دیگری بر دست‌نشاندگی این گروه تروریستی برای استکبار جهانی برشمرد.

به گزارش فارس، شیخ اکرم الکعبی در صفحه توییتر خود تحولات جاری را هشداری به نیروهای امنیتی و الحشد الشعبی خواند که نباید آن را دست‌کم بگیرند و تأکید کرد: «باید به مخفیگاه‌ها و پناهگاه‌های عناصر تروریست در استان‌های کرکوک و دیالی ضربات پیش‌دستانه وارد شود و در مناطق که منشأ خطر برای مردم هستند، عملیات نظامی گسترده انجام گیرد.»

وی ضمن توصیه به رعایت جانب احتیاط و دقت، افزود: نباید توطئه‌های شرارت‌باری را که هدف از آنها بر هم زدن تمرکز نیروهای عراقی و وارد کردن کشور به بحران‌های دائمی است، کوچک بشمریم.

نگاه روز

چرا گربه ماهی علی دایی خبرساز شد؟

کاظم کوکرم

دبیر گروه دانش

دیروز که خبر نامگذاری یک گونه گربه ماهی در آب‌های جنوب غرب کشور به نام علی دایی در رسانه‌ها شنیدم، از همان ابتدا روشن بود چه واکنش‌های عجیب و غریبی را باید منتظرش باشیم. از دیدگاه علمی واقعیت این است که نامگذاری گونه‌های مختلف گیاهی و جانوری و از یک سو همین‌طور نامگذاری سیارک‌ها و اجرام آسمانی تازه کشف شده به نام منطقه‌ای که کشف در آن صورت گرفته یا به نام کاشف و همین‌طور در جهت احترام به نام‌آوران دانش و فرهنگ و اخیرا ورزش که مورد علاقه کاشفان هستند، رویه‌ای است که سال‌هاست به‌عنوان سنتی علمی در جهان شناخته می‌شود و ابدا اتفاق عجیبی نیست. چنان‌که پیشتر در نامگذاری بسیاری از گونه‌های باکتریایی، بی‌مهرگان، خزندگان، مارها، ماهیان و... از نام‌های خلیج‌فارس، نام شهرها، رودها، مناطق مختلف کشور، شعرای مشهور ایرانی، پهلوانان اساطیری و همچنین قهرمانانی ملی و میهنی همچون امیرکبیر استفاده شده و همواره تحسین اهالی علم و دانشگاه را در پی داشته است. با این حال از آنجا که این رویه در دنیای علم برای جامعه ما بسیار نامأنوس است، وقتی نتایج هشت سال تحقیقات مستمر یک گروه تحقیقاتی بین‌المللی متشکل از محققان ایرانی و آلمانی روی ماهیان خانواده سیسوریده در قالب یک مقاله در مجله علمی معتبر منتشر می‌شود و نام یکی از گونه‌ها به احترام علی دایی *Glyptothorax alidaeii* نامگذاری می‌شود با موجی از واکنش‌های منفی و طنز از سوی جامعه روبه‌رو می‌شویم. این در حالی است که محققان مسلما هدفی جز احترام به نام بلند علی دایی در ورزش کشور نداشته‌اند. در این نامگذاری آنچه واضح است این است که محققان ما آنقدر مشغول کار دانشگاهی هستند که از جو واقعی استادیوم‌ها، حاشیه‌های روز فوتبالیست‌ها و نگاهی که متاسفانه در اعماق جامعه ما به حیوانات وجود دارد را باور ندارند. قابل تصور است که این محققان خواسته باشند با این نامگذاری فرصتی برای آشناسازی عمومی با دنیای جذاب ماهی‌ها را فراهم کنند، اما دست روی سوژه مناسبی نگذاشتند و اگر پیشتر از اهالی خبره رسانه مشورت می‌گرفتند، هرگز توصیه مثبتی برای این نامگذاری دریافت نمی‌کردند. دوست داشته باشیم یا نه، جامعه فعلی ما فرهنگ دوستانه‌ای در مواجهه با اکثر حیوانات ندارد و سال‌ها و بلکه قرن‌هاست از اسامی جانوران برای توهین، القاب زشت و ضرب‌المثل‌هایی با کنایه‌های منفی استفاده می‌کند. ماهیان البته در این زمینه وضع بهتری دارند، هرچند از نگاه عمومی به اشتباه نماد کم‌حافظگی تلقی دانسته می‌شوند. در این میان قابل تصور است که نامگذاری یک گونه ماهی در جهت احترام و بزرگداشت نام فوتبالیست محبوبی که البته هیچ‌وقت هم کم‌حاشیه نبوده، به جای برانگیختن حس احترام عمومی، چه دردسرهایی را می‌تواند برایش ایجاد کند. شاید محققان برای گشایش این باب اگر از نامگذاری گونه‌ای از گل‌ها به نام چهره‌های مشهور فوتبالی استفاده می‌کردند، شروع مناسب‌تری بود. اما نکته دیگر، کم‌کاری ما اهالی رسانه در آشناسازی عمومی با رویه نامگذاری‌های علمی موجودات زنده به نام بزرگان و چهره‌های مشهور جوامع است. در شرایطی که سال ۲۰۱۹ یک گونه مورچه به افتخار محمد صلاح، فوتبالیست مصری به نام *Meranoplus mosalahi* نامگذاری می‌شود، نامگذاری یک گونه ماهی به نام علی دایی در کشور ما تا این حد واکنش‌برانگیز می‌شود. سیاست‌زدگی و حاشیه‌زدگی در سایه کم‌توجهی رسانه‌های گروهی به حوزه علم، مجالی برای آشنایی عمومی با این نوع هنجارهای دنیای آکادمیک باقی نگذاشته است. اصلاح این رویه و تلاش برای برقراری ارتباط هر چه بیشتر ایجاد ارتباط میان جامعه و فضای آکادمیک محققان از مسیر توجه به حوزه‌هایی چون ارتباطات علم و ژورنالیسم علم می‌تواند به ترمیم چنین شکاف‌هایی بین جامعه و دانشگاه کمک کند.

دیدگاه

ترویج کتاب بدون تعطیلی

مهدی توکلیان

مدیرکل روابط‌عمومی و امور بین‌الملل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

فعالیت‌ها و فضاهای فرهنگی با گذشت زمان و متناسب با جریان‌ها و مطالعات فکری و فرهنگی و پیشرفت در زمینه‌های علم و فناوری متحول می‌شوند. سیر تغییرات کارکردهای فرهنگی، اجتماعی و آموزشی در کتابخانه‌های عمومی نیز از زمانی که کتابخانه‌ها تنها محلی برای امانت کتاب به کتابخوان‌ها بود تا امروز نیز از این امر مستثنی نیست. شکل‌گیری فضاهای فرهنگی از آغاز پیدایش آن به‌منزله پایگاه‌های فرهنگی و اجتماعی در شهرها تا تحت تاثیر شرایط پیشامدرن به شرایط مدرن بوده است. کتابخانه‌های عمومی نیز در آغاز فعالیت دوران جدید خویش هم‌زمان با رشد تکنولوژی و پیشرفت‌های دنیای معاصر نشان از پیوندها و تفکرات عمیق مخاطبان و مراجعه‌کنندگان را به همراه دارد؛ به‌گونه‌ای که کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان مکان‌های عمومی فرهنگی فارغ از سایر ظرفیت‌های موجود مانند فرهنگسراها و سالن‌های فرهنگی و هنری در مراکز استان‌ها، شهرها، روستاها و ... مکان برپایی و اجرای مراسم فرهنگی و اجتماعی شده و محل مناسبی برای آموزش چندمنظوره مخاطبان کارکردی جدید را دربرگرفته است و زیست‌بوم فرهنگی جدیدی را بر تن کرده است و ضمن آن‌که در ارتقاي سطح آموزش اجتماعی مردم نیز نقش بسزایی ایفا می‌کنند محل امن و مناسبی برای مراجعه تمام سنین افراد خانواده شده است. کتابخانه‌های مرکزی با ارائه خدمات متنوع و متکثر خود مصداق بارزی برای حضور کودکان، نوجوانان، جوانان و پژوهشگران بوده و برای کم‌شنوایان و ناشنوایان حتی نابینایان و کم‌بینایان نیز دارای خدمات متفاوتی است و چنانچه گسترش تکنولوژی در قرن حاضر را از زندگی چند دهه گذشته برای لحظه‌ای حذف کنیم، به یاد خواهیم آورد که «کتابخانه‌ها» چه حضور و چه تأثیری در دوران نوجوانی و جوانی نسل‌ها داشته و در دنیای معاصر و در فرآیند مبتنی بر ارتباط دوسویه و پذیرش مخاطب فعال و انتخابگر، گسترش اطلاع‌رسانی منجر به گسترش نظارت، شفافیت، فرهنگ و نهایتا تسهیل فرآیند تصمیم‌سازی و کاهش فاصله‌ها شده است و نهاد کتابخانه‌های عمومی در آستانه قرن جدید پدیده‌های جهانی شدن و محلی شدن را در کنار هم دیده است و با این باور که در برابر جهانی شدن آنچه می‌تواند تعامل ایجاد کند بومی‌گرایی یا محلی‌گرایی در یک ارتباط متعامل است؛ با رویکرد احترام به کتاب‌خوان‌ها و کتابدارها که مخاطبان اصلی این نهاد مردمی غیردولتی هستند به مصرف‌کنندگی فرهنگی بر تولید فرهنگی اندیشیده و در حال برنامه‌ریزی و اجرایی شدن برنامه‌ها و خدمات خود است.

خواندن برای لذت نه تنها در قلب هفته «کتاب، کتابخوانی و کتابدار» از خاص‌ترین اتفاقات فرهنگی در حوزه کتابخوانی و علاقه‌مندان به مطالعه و کتاب خواندن است، بلکه از مهم‌ترین اتفاقات فرهنگی روزگار ماست. تبدیل هر روز به روز با کتاب می‌تواند تأثیرات قابل‌توجهی بر سلامت جامعه و به‌صورت خاص کودکان و نوجوانان داشته باشد و به‌گواه جامعه‌شناسان در شرایط پاندمی کرونا و ورود به فضای قرنطینه خانگی و با در خانه ماندن میزان مطالعه در گروه‌های سنی جامعه رشد قابل‌توجهی داشته است و کودکان و نوجوانان بسیاری اذعان داشته‌اند که مطالعه باعث می‌شود احساس بهتری را تجربه کنند. هفته «کتاب، کتابخوانی و کتابدار» فرصت مناسبی برای اهل کتاب و مطالعه است. جهانی شدن و فراگیری بیماری کرونا و ایجاد شرایط پساکرونایی روند فعالیت‌ها و سبک زندگی مردم جهان را تغییر داد اما به گواه فعالیت‌های شکل گرفته در همین دوران در کتابخانه‌های عمومی فعالیت‌های شگفت‌انگیز و خدمات متنوع و متکثر بسیاری برگزار شد که هم‌اکنون نیز به همت کتابداران خدوم و خدمت‌رسان در حال برنامه‌ریزی و اجراست. فعالیت‌ها و خدماتی که روایت خدمتی خالصانه و صادقانه به حوزه فرهنگ ایران اسلامی در قالب مراکز چندمنظوره فرهنگی و آموزشی است. از سویی دیگر نهاد کتابخانه‌های عمومی در بستر فضای مجازی و شرایط کرونایی با بهره جستن از ظرفیت رسانه‌های اجتماعی ثابت کرد که فرصت خدمت به اهل کتاب را از دست نداده و در ایام کرونا نیز کتابداری و خدمت‌رسانی به کتابخوان‌ها تعطیل نبوده است.

نوبت دوم
آگهی مزایده فروش املاک مازاد بانک صادرات استان آذربایجان شرقی
بانک صادرات استان آذربایجان شرقی
شماره ۱۴۰۰/۲ شرح در صفحه ۴